

ПРОТИВООБЩЕСТВЕНИ ПРОЯВИ И ПРЕСТЪПЛЕНИЯ НА МАЛОЛЕТНИТЕ И НЕПЪЛНОЛЕТНИТЕ ЛИЦА В ОБЛАСТ СОФИЯ (СТОЛИЦА) ПРЕЗ 2022 ГОДИНА

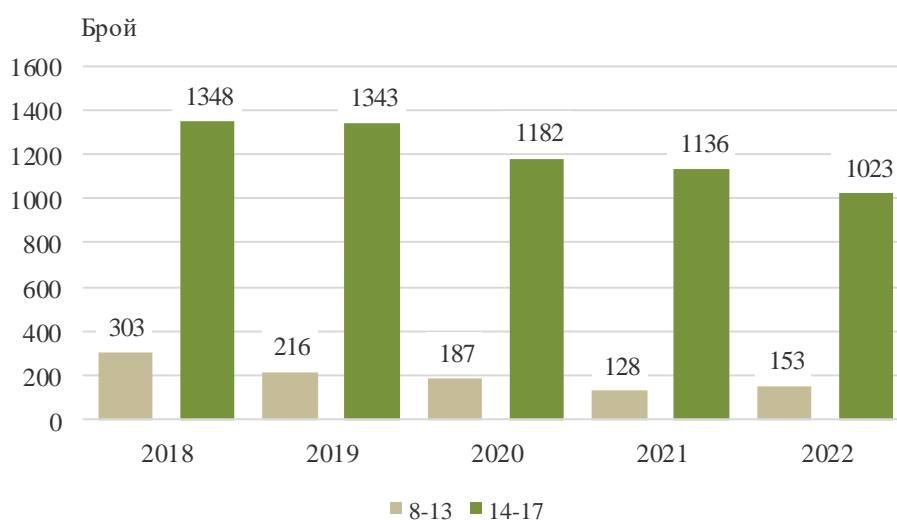
Малолетни и непълнолетни лица, водени заведени и снети от отчет в детските педагогически стаи (ДПС) за извършени от тях противообществени прояви и престъпления

През 2022 г. на отчет¹ в детските педагогически стаи на територията на област София (столица) са водени 1 176 малолетни и непълнолетни лица за извършени от тях противообществени прояви и престъпления.

Основните характеристики на водените на отчет в ДПС лица са следните:

- непълнолетни (на възраст от 14 до 17 години) - 87.0%;
- малолетни (8-13 години) - 13.0%;
- момчета - 819 (69.6%);
- момичета - 357 (30.4%);
- учащи - 950 (80.8%);
- в криминогенна среда живеят 523 малолетни и непълнолетни (44.5%).

Фиг. 1. Малолетни и непълнолетни лица, водени на отчет в ДПС през периода 2018 – 2022 година

¹ Съгласно чл.26, ал.1 от Правилника за детските педагогически стаи малолетните и непълнолетните лица се водят на отчет за срок от 2 години, след което се снемат от отчет, ако през този период не са извършили повторно противоправни деяния.

Броят на **заведените на отчет¹ в ДПС през 2022 г.** малолетни и непълнолетни е 458, или 38.9% от всички водени на отчет лица, като 91.5% от тях са непълнолетни.

През 2022 г. **снети от отчет в ДПС** са 403 малолетни и непълнолетни лица, или 34.3% от водените на отчет през годината. Причините за това са:

- поправка на поведението - 275 лица (68.2%);
- навършване на 18-годишна възраст - 111 лица (27.6%);
- други основания - 17 лица (4.2%).

Противообществени прояви

За **извършени противообществени прояви** през 2022 г. през ДПС са преминали 1 084 малолетни и непълнолетни лица. От тях момчетата са 642, или 59.2%, а момичета - 442 (40.8%).

В структурата на противообществените прояви по видове най-голям е дялът на преминалите през ДПС за:

- бягство от дома (от в къщи), от специализирана институция или от социална услуга от резидентен тип - 185 лица, или 17.1%;
- прояви на насилие и агресия - 118 лица (10.9%);
- употреба на психоактивни вещества - 112 лица, или 10.3%;
- тормоз - 85 лица (7.8%);
- повреждане на обществена и/или частна собственост - 51 лица (4.7%);
- непристойно и/или хулиганско поведение на обществено място - 41 лица (3.8%).

Извършени престъпления

През 2022 г. броят на **малолетните и непълнолетните лица, преминали през ДПС в област София (столица) за извършени престъпления** е 739.

Кражбите на имущество са най-разпространените престъпления, извършвани от лицата на възраст 8 - 17 години. Извършители на кражби са 433 лица, или 58.6% от всички лица, преминали през ДПС за извършени престъпления. Най-висок е дялът на извършителите на кражби от магазини или други търговски обекти – 88.2% (382 лица).

¹ Включват се всички малолетни и непълнолетни лица, които са били новозаведени на отчет в ДПС през календарната година.

Фиг.2. Малолетни и непълнолетни лица, преминали през ДПС, по някои видове престъпления през 2022 година

Малолетни и непълнолетни, пострадали от престъпления

През 2022 г. пострадали от престъпления на територията на област София (столица) са 332 лица, от които 206, или 62.0%, са момчета и 126 (38.0%) са момичета. Малолетни са 91 лица (27.4%), а непълнолетни - 241 (72.6%).

Най-голям е броят и съответно относителният дял на малолетните и непълнолетните, пострадали от кражби на имущество - 208 лица (62.7%). Следват пострадалите от нанесени телесни повреди - 58 лица (17.5%), от грабежи - 24 лица (7.2%) и от блудство - 6 лица (1.8%).

Дейност на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните

През 2022 г. местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните са **образували** 696 възпитателни дела, от които 621 (89.2%) са образувани по предложение на органите на прокуратурата. Броят на **решените дела** през годината е 658, като от тях в срок до един месец са решени 345 дела, или 52.4%. **Прекратени** на различни основания са 43 дела. В края на 2022 г. 38 дела са останали несвършени.

През 2022 г. местните комисии са наложили **907 възпитателни мерки** в съответствие с чл. 13, ал. 1 от Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните за извършените от тях 785 общественоопасни деяния¹.

Най-често налаганите възпитателни мерки са:

- предупреждение - 344 мерки;
- поставяне под възпитателен надзор на обществен възпитател - 213 мерки;
- задължаване да участва в консултации, обучения и програми - 130 мерки;
- поставяне под възпитателен надзор на родители или на лицата, които ги заместват, за полагане на засилени грижи - 94 възпитателни мерки;
- задължаване на непълнолетния да извърши определена работа в полза на обществото - 44 мерки.

¹ Общественоопасните деяния включват извършените от лицата противообществени прояви, престъпления и административни нарушения.

Методологични бележки

Статистическото изследване на противообществените прояви и престъпления на малолетните и непълнолетните осигурява информация на базата на годишни данни за лицата водени, заведени, снети и преминали през детските педагогически стаи, лицата с наложени възпитателни мерки за извършени общоопасни деяния, както и за пострадалите малолетни и непълнолетни от престъпления. Източник на информацията са местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

Обект на наблюдението е дейността на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

Единици на наблюдение са малолетните и непълнолетните, извършители на противообществени прояви и престъпления.

Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните е компетентен орган, който разглежда възпитателни дела, привежда в изпълнение наложените мерки съгласно Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните (ЗБППМН) и осъществява контрол по изпълнението им.

Малолетни лица са лицата на възраст от 8 до 13 навършени години.

Непълнолетни лица са лицата на възраст от 14 до 17 навършени години.

Противообществената проява е деяние, което е общественоопасно и противоправно или противоречи на морала и добрите нрави.

Детските педагогически стаи са специализирани заведения, които участват в превенцията на престъпността и противообществените прояви, извършени от малолетните и непълнолетните.

В броя на водените на отчет в ДПС през годината се включват малолетни и непълнолетни, които са извършили престъпления и/или противообществени прояви; осъдени са за престъпления от общ характер; освободени от поправителните домове (ПД); освободени от ВУИ; освободени от СПИ. Малолетните и непълнолетните лица се водят на отчет в ДПС за срок от 2 години, след което се снемат от отчет, ако през този период не са извършили повторно противоправни деяния. В броя на водените на отчет в ДПС **не се включва** броят на малолетните и непълнолетните, които са **преминали през ДПС**.

В броя на заведените на отчет в ДПС през годината се включват малолетни и непълнолетни лица, които са новозаведени през отчетната година.

В броя на снетите от отчет в ДПС през годината се включват малолетни и непълнолетни лица, които през отчетната година са отпаднали от отчет, като е посочена причината за снемане от отчет.

В броя на преминалите през ДПС се включват малолетни и непълнолетни лица, които са извършили незначителни деяния, за които еднократната намеса на полицейски органи е била достатъчна и няма основания за тяхното завеждане на отчет в ДПС.

Възпитателна мярка е алтернативна на наказанието мярка за възпитателно въздействие спрямо малолетен или непълнолетен, извършил противообществена проява, и непълнолетен, освободен от наказателна отговорност по чл. 61 от НК, и се налага с цел преодоляване на отклоненията в поведението, предотвратяване на бъдещи нарушения и интеграция в обществото.